

møller, men vi tillade os kun i al Northed at gjøre de Bemærkninger, hvortil det giver Anledning, forsaavidt det angaar vor egen Fabrikvirksomhed, Olie- og Sæbefabrikation.

Vi skulle ei heller døvele ved den fra vort Standpunkt, forøvrigt meget nærliggende Betragtning, at netop vor Fabrikvirksomhed allerede for Tiden har maattet optage Kampen med en anden i samme paa en forstyrrende Maade indgribende Faktor, en Kamp, som endnu paa ingen Maade er tæmpet tilende. Vi skulle i saa Henseende blot minde om den Forandring i vor tidligere Fabriksprist, som er bleven en Folge af, at Petroleum nu næsten ganske har fortrængt Olie (o: Rapsolie) som Belysningsmiddel. Medens vi nemlig tidligere hovedsagelig beskæftigede os med Rapsolieproduktion, hvortil Naamaterialet, Rapsen, for en stor Del afledes her i Landet, og medens vi deraf fabrikerede Rapsolie til Belysning og Rapskager til Foder for Mælkekvæg — saa har denne Virksomhed i de senere Aar næsten ganske maattet ophøre, saa at vi istedetfor samme have maattet lægge Vind paa en anden Industrigren, Linolieproduktionen, der altid har bestaaet som en Biting ved Siden af vor øvrige Virksomhed, men som nu i den Grad er Hovedsagen, at den er en ligesom Livsbetingelse for vor Industri. Det høitærede Udvalg vil saaledes kunne indse, at vor Fabrikvirksomhed befinder sig i en Slags Omgangstilstand, som gjør det vanskelige netop nu for Tiden at udholde de Reformere, som fra anden Side gribe forstyrrende ind i de Forhold, hvorunder vi nu virke. Og dette vil udenfor al Tvivl blive Tilfældet, hvis det ovennævnte Lovudkast hæves til Lov, idet det nemlig næsten ganske tilintetgjør den hidtil bestaaende Beskyttelsestold paa Sæbe og Olie.

Dette skulle vi tillade os nærmere at paavise. Som ovenfor bemærket, bestaar vor Hovedvirksomhed i de senere Aar i Linolieproduktionen. Naamaterialet, der anvendes til denne Industri, er Hørfrø, der forarbejdes dels til Linolie (Hovedproduktet), som bruges til Sæbe og Malerfarve, dels til Linkager (Biproduktet), der bruges til Fodning af Kreaturer.

Da det er et aldeles forsvindende Quantum Hørfrø, der avles her i Landet, maa dette Naamateriale saa godt som udelukkende indføres fra Udlandet, navnlig da fra Rusland og Preussen, og da det er en Selsfølge, at nævnte Naamateriale, naar det er bragt her ind i Landet, er blevet ferdyret med en Mængde Omkostninger, navnlig Fragt, Assurance, Indkjøbs- og Modtagelsesomkostninger osv., hvilke Bekostninger andrage en betydelig Kvotabel af bemeldte Naamaterialers Anskaffelsespris, saa vil det være indlysende, at Naaproduktet kommer til at staa Fabrikanten her i Landet betydelig dyrere, end det vil staa vedkommende Fabrikant i det Land, hvor det produceres, og at altsaa vore Fabrikker ikke paa nogen Maade ville kunne udholde Konkurrencen med de Fabrikker i Udlandet, hvor Naamaterialet produceres i selve Landet, t. Ex. Preussen og Rusland.

Paa lige Maade ville vi være ude af Stand til at konkurrere med Olieemøllerne i de Lande, hvor Naamaterialet vel ligesom her maa indføres fra andre Lande, men hvor begge de ved Bearbejdelsen indkomne Produkter, baade Linolien og Linkagerne, derefter for Størstedelen affættes i selve Landet, hvilket finder Anvendelse paa Olieemøllerne i Belgien og i England.

Da Rapsolieproduktionen var i Brug, kunde ogsaa vi affætte saavel Rapsolien som Rapskagerne her i Landet. De sidste anvendtes som et godt Midde — til at drive Mælken og give Smørret en god Smag — af vore Landmænd til Fodring for Mælkekvæg; men ganske anderledes stiller Sagen sig nu, siden Linolieproduktionen er kommen i Brug.

Linkagerne besidde ikke Rapskagerens nysnævnte Egenkaber, de kunne ikke anvendes til Mælkekvæg. Derimod afgive Linkager et fortrinligt Fodningsmiddel til Slagtekvæg; men da vore Landmænd som bekendt kun i ringe Grad inblæde sig paa at fede Kvæg, kunne de ikke bruge vore Linkager, hvormod vi for at finde Afsetning for dem maa sende dem til Belgien og navnlig til England. Dette Land befatter sig som bekendt fremfor andre Lande i saa høi Grad med Opfodning af Kreaturer, at det for en meget væsentlig Del stadig maa hente de dertil medgaaende Linkager fra andre Lande, blandt Andet fra Danmark.

Det vil nu være det høitærede Udvalg indlysende, at Priserne paa de to Produkter, der fremkomme ved Bearbejdelsen af Hørfrø, gjenfaldig maa supplere hinanden; det vil være indlysende, at dersom man faar sine Linkager (Biproduktet) godt betalt, vil man kunne sælge sin Linolie (Hovedproduktet) billigt, medens denne maa holdes dyrere, ligesom Linkagerne betales med faa Priser.

Og fra dette Standpunkt vil det vise sig, at vi ikke ville være istand til at udholde Konkurrencen med de engelske Olieemøllere, dersom Beskyttelsestolden hertilands bliver saa ringe som i Udlandet foreslaaet. Dette skulle vi tillade os at illustrere nærmere ved nogle faa og yderst simple Talstørrelser.

Af en Tønde Hørfrø vindes saavel i England som her i Landet c. 125 Pd. Rager, men medens den engelske Olieemølle af de paa hans Olieemølle producerede Rager faar (vide den ene af de høslagte engelske Priskuranter) en Betaling af c. 100 Pd. pr. Ton (2040 Pd.), saa at